

ואת מרים אחותם...

SisterMiriam, the Prophetess

לע"נ אמי מורתי מרים בת יצחק ורבקה הכ"מ

(1) שמות ב

(א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי: (ב) ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים: (ג) ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשים בה את הילד ותשים בסוף על שפת היאר: (ד) ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו: (ה) ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערתייה הלכת על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה: (ו) ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה: (ז) ותאמר אחתו אל בת פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותניק לך את הילד: (ח) ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד:

- 1) Why is מרים referred to here as אחותו – and not by name?
- 2) Why isn't אהרן mentioned here?

(2) שמות ו:כ

ויקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם שבע ושלישים ומאת שנה:

- 3) Why isn't מרים mentioned here?

(3) שמות טו

(כ) ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפנים ובמחלת: (כא) ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה ביים: (כב) ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים: (כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתת מים ממה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה: (כד) וילנו העם על משה לאמר מה נשתה: (כה) ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלף אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו:

- 4) Why is מרים referred to here as אחות אהרן – but not משה?
- 5) Why is she called הנביאה – what prophecy did she have?

(4) במדבר יב

(א) ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הפשית אשר לקח כי אשה כשית לקח: (ב) ויאמרו הרק אך במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר וישמע ה': (ג) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה: (ד) ויאמר ה' פתאם אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד ויצאו שלשתם: (ה) וירד ה' בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם: (ו) ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתנדע בחלום אדבר בו: (ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא: (ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה: (ט) ויחר אף ה' בס וילך: (י) והענן סר מעל האהל והנה מרים מצרעת כשלג ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת: (יא) ויאמר אהרן אל משה בי אדני אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו: (יב) אל נא תהי כפת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו: (יג) ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה: (יד) ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף: (טו) ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים: (טז) ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן:

- 6) What was מרים saying about משה? Who is "בנו"? (With whom did 'ה speak?)
- 7) Why did she get צרעת?

(5) משנה מסכת סוטה פרק א משנה ט

וכן לענין הטובה מרים המתינה למשה שעה אחת שנאמר ותתצב אחותו מרחוק לפיכך נתעכבו לה ישראל שבעה ימים במדבר שנאמר והעם לא נסע עד האסף מרים יוסף זכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר ויעל יוסף לקבור את אביו ויעל עמו גם רכב גם פרשים מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה משה זכה בעצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר (שמות י"ג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו מי גדול ממשה שלא נתעסק בו אלא המקום שנאמר ויקבור אותו בגיא לא על משה בלבד אמרו אלא על כל הצדיקים שנאמר והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך:

(6) במדבר כ

(א) ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם: (ב) ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן: (ג) וירב העם עם משה ויאמרו ולו גוענו בגוע אחינו לפני ה': (ד) ולמה הבאתם את קהל ה' אל המדבר הזה למות שם אנחנו ובעירנו: (ה) ולמה העליתנו ממצרים להביא אתנו אל המקום הרע הזה לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות: (ו) ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אהל מועד ויפלו על פניהם ויקרא כבוד ה' אליהם:

(ז) וידבר ה' אל משה לאמר: (ח) קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה ואת בעירם: (ט) ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו: (י) ויקהלו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמר להם שמעו נא המרים המן הסלע הזה נוציא לכם מים: (יא) וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם:

(7) במדבר כו:נט

וּשְׁמֵם אִשְׁתְּ עַמָּרָם יוֹכַבֵּד בַּת לְוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֶתָּה לְלוֹי בְּמִצְרַיִם וַתֵּלֶד לְעַמָּרָם אֶת אֶהָרֹן וְאֶת מֹשֶׁה וְאֶת מִרְיָם אַחֲתֵם:

8) Why is מרים mentioned here – but not back in ו שמות (source 2) as part of the family?

(8) דברים כד

(ז) כִּי יִמְצָא אִישׁ גָּנֵב נֶפֶשׁ מֵאָחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמַּר בּוֹ וַיִּמְכְרוּ וַיִּמְתְּ הַגָּנֵב הָהוּא וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבֶּךָ: (ח) הַשָּׁמֶר בְּנָגַע הַצֹּרְעַת לְשֹׁמֵר מֵאֵד וְלַעֲשׂוֹת כָּלֵל אֲשֶׁר יוֹרוּ אֶתְכֶם הַכְּהֹנִים הַלְוִיִּם כְּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת: (ט) זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם: (י) כִּי תִשָּׂה בְּרַעַךְ מִשָּׂאת מֵאוֹמֶה לֹא תָבֹא אֵל בֵּיתוֹ לְעִבֹט עִבְטוֹ: (יא) בַּחוּץ תַּעֲמֵד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אֶתָּה נִשֶּׂה בּוֹ יוֹצִיא אֹלֶיךָ אֶת הָעִבּוּט הַחוּצָה: (יב) וְאִם אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשָּׁכֵב בְּעִבְטוֹ: (יג) הֲשֵׁב תִּשְׁיֵב לוֹ אֶת הָעִבּוּט כְּבֹא הַשָּׂמֶשׁ וְשָׁכַב בְּשַׁלְמָתוֹ וּבְרַכָּךְ וְלָךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לַפְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ:

9) What is the purpose of remembering what ה' did to מרים in the desert?

(9) מִיכָה ו:ג-ד

עָמִי מָה עֲשִׂיתִי לְךָ וְמָה הִלַּאתִיךָ עִנְיָה בִּי: כִּי הִעֲלַתִּיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וְאִשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהָרֹן וּמִרְיָם:

(10) דה"א ח:כט

וּבְנֵי עַמָּרָם אֶהָרֹן וּמֹשֶׁה וּמִרְיָם וּבְנֵי אֶהָרֹן נָדָב וָאֶבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתֶמָר:

(11) שר"ש ד, ט

לְבַבְתַּנִּי אַחֲתִי כֹלָה לְבַבְתַּנִּי בְּאַחַת מֵעֵינֶיךָ בְּאַחַד עַנְק מִצְוֹרֶיךָ:

(12) שמות יז

(ח) וַיָּבֵא עַמְלֵק וַיִּלְחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִיפִידָם: (ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל יְהוָשֶׁע בַּחֵר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הַלָּחֶם בְּעַמְלֵק מִחֵר אֲנָכִי נֹצֵב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: (י) וַיַּעַשׂ יְהוָשֶׁע כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בְּעַמְלֵק וּמֹשֶׁה אֶהָרֹן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה: (יא) וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגַבְרַת יִשְׂרָאֵל וְכָאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגַבְרַת עַמְלֵק: (יב) וַיֵּד מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֲבָן וַיְשִׁימוּ תַּחְתֵּי וַיִּשָּׁבַע עֲלֶיהָ וְאֶהָרֹן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְּיָדָיו מָזָה אֶחָד וּמָזָה אֶחָד וַהֲיִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: (יג) וַיַּחַלֵּשׁ יְהוָשֶׁע אֶת עַמְלֵק וְאֶת עַמּוֹ לִפְנֵי חֶרֶב:

(13) שמות כד

(יב) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה וְהָיָה שָׁם וְאֶתְנַנְּה לְךָ אֶת לַחַת הָאָבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרְתָם: (יג) וַיְקַם מֹשֶׁה וַיְהוָשֶׁע מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַר הָאֱלֹהִים: (יד) וְאֵל הַזְּקֵנִים אָמַר שָׁבוּ לָנוּ בְּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אֶהָרֹן וְחֹזֵר עִמָּכֶם מִי בְעַל דְּבָרַיִם יְגַשׁ אֲלֵהֶם: (טו) וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הָהָר וַיְכַסּוּ אֶת הָהָר:

10) Who is חור and why is he included with אהרן at these two critical points – the war against עמלק and the leadership of the nation in משה's temporary absence?

(14) דה"א ב, יט

וְתַמַּת עֲזוּבָה וַיִּקַּח לוֹ כֶּלֶב אֶת אֶפְרָת וַתֵּלֶד לוֹ אֶת חוֹר:

(15) פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרק א

ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים. רב ולוי, חד אמר בתי כהונה ולויה, וחד אמר בתי מלכות, מאן דאמר בתי כהונה ולויה, אהרן ומשה, ומאן דאמר בתי מלכות, דוד ממרים נמי אתי, דכתיב ותמת עזובה ויקח לו כלב את אפרת זו מרים, ותלד לו את חור, וכתיב ודוד בן איש אפרתי הזה, עזובה היא מרים, ולמה נקרא שמה עזובה, שהכל עזובה במדבר, וכתיב ותסגר מרים, מלמד כל הנושא אשה לשם שמים כאילו ילדה:

(16) אבן עזרא המירוש הקצר שמות כד

ויש מהקדמונים שאמרו כי חור היה בעלה של מרים הנביאה.

”אחוות” בראשית – מתכון לגלות

(17) בראשית ד, ח-ט

וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בְהִיּוֹתָם בִּשְׂדֵה וַיִּקָּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ: וַיֹּאמֶר ה' אֵל קַיִן אֵי הָבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הַשָּׁמֶר אָחִי אֲנֹכִי:

(18) בראשית כו, מא

וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּרָכּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלָבוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אָבִי וְאֶהְרָגֶה אֶת יַעֲקֹב אָחִי:

(19) בראשית לב, יב

הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי יָרָא אֲנֹכִי אֶתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִכְנִי אִם עַל בָּנָיִם:

(20) בראשית לו, ד

וַיִּרְאוּ אָחִיו כִּי אֶתוֹ אָהַב אַבְיָהֶם מִכָּל אָחִיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלֵם:

(21) בראשית נ, טו

וַיִּרְאוּ אָחִי יוֹסֵף כִּי מֵת אַבְיָהֶם וַיֹּסֶף לוֹ יִשְׁטַמְנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב לָנוּ אֶת כָּל הָרַעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אֹתוֹ: